

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)

1. *Algemeen*

Deze bijlage bevat algemene informatie over Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Gemeente Lelystad heeft Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) hoog in het vaandel staan. Onderstaand worden een aantal specifieke aspecten toegelicht.

2. *Economisch beleid*

Het is de bedoeling het gemeentelijk economisch beleid daar waar mogelijk, in te bedden in het gemeentelijk inkoopbeleid. Daar waar Gemeente Lelystad met inkoop het lokale bedrijfsleven een impuls kan geven moet zij dit niet nalaten. Wel dient dit te passen binnen de geldende wet- en regelgeving. Het is mogelijk om het lokale bedrijfsleven meer inzicht te verschaffen in de werkwijze rondom inkoop en aanbesteden. Van bevoordeling van lokale ondernemers bij aanbestedingen kan nooit sprake zijn omdat dit wettelijk niet is toegestaan.

3. *Duurzaam inkopen*

Duurzaam inkopen is een vorm van maatschappelijk verantwoord ondernemerschap waarbij People, Planet en Profit met elkaar in balans zijn. Gemeente Lelystad heeft op donderdag 8 december 2017, samen met vertegenwoordigers van allerlei overheidsorganisaties, op uitnodiging van staatssecretaris Dijkema (Infrastructuur en Milieu), haar handtekening gezet onder het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen.

Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) betekent dat er bij de inkoop van diensten en goederen in alle fasen van het inkoopproces rekening wordt gehouden met de sociale, ecologische en economische dimensies van duurzaamheid. Het is voor overheden een belangrijk instrument dat kan helpen duurzaamheidsambities te realiseren. Met de ondertekening van het manifest verplicht Gemeente Lelystad zich scherpere eisen te stellen voor de inkoop van goederen en diensten. Deze eisen variëren van effecten die de producten en diensten hebben op het milieu tot aan arbeidsomstandigheden in de fabrieken waar de producten worden gemaakt.

Bij **People** gaat het om het welzijn van de medewerkers van het bedrijf, maar ook van de maatschappij als geheel. Denk daarbij aan issues zoals diversiteit, medezeggenschap, gedragscodes, maar ook om mensenrechten, waar internationale ondernemers mee te maken kunnen krijgen.

Planet betekent dat de bedrijfsactiviteiten binnen ecologische randvoorwaarden plaatsvinden. Er wordt bijvoorbeeld op energieverbruik gelet, afval wordt gescheiden ingezameld en productieprocessen zijn zo zuinig mogelijk.

Profit kijkt niet alleen naar de financiële prestaties van het bedrijf zelf, maar ook naar de economische effecten van de bedrijfsactiviteiten op de omgeving. Hierbij kun je denken aan werkgelegenheid, investeringen in infrastructuur, uitbesteding en sponsoring.

Het beleid van Gemeente Lelystad is gericht op het bevorderen van de duurzame leefomgeving alsmede het creëren van werkgelegenheid. Duurzaam inkopen houdt in dat bij elke aanbesteding, zowel bij de selectie- als de gunningcriteria, duurzaamheidsaspecten worden opgenomen. Tevens wordt duurzaamheid meegenomen in de bestuurlijke besluitvorming als een toetsend criterium voor de betreffende aanbesteding.

Gemeente Lelystad neemt deel aan het door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu opgezette en door Pianoo uitgevoerde Programma Duurzaam Inkopen <https://www.pianoo.nl/themas/maatschappelijk-verantwoord-inkopen-mvi-duurzaam-inkopen/productgroepen>. Dit betekent dat in te kopen producten, diensten en werken - naast de andere criteria - zoveel als mogelijk moeten worden beoordeeld op basis van milieuvriendelijkheid en duurzaamheid.

4. Circulair Inkopen

In de circulaire economie bestaat afval niet. Verspilling van grondstoffen wordt tegengegaan door de herbruikbaarheid van producten en materialen te maximaliseren en waardevernietiging te minimaliseren. Dit is anders dan in het huidige lineaire systeem, waarin grondstoffen worden omgezet in producten die aan het einde van hun levensduur veelal worden vernietigd.

De circulaire economie is een belangrijke (internationale) beleidsprioriteit omdat het winnen van hoogwaardige grondstoffen steeds moeilijker wordt. Daarnaast heeft een circulaire economie verscheidene financiële en milieuvoordelen. Door deelname van Gemeente Lelystad aan verschillende platforms (Circulair Inkopen Academy en Amsterdam Economic Board MRA) laat Gemeente Lelystad zien ook serieus bezig te zijn met circulaire inkoop.

5. Sociaal-maatschappelijk

Gemeente Lelystad wil in het kader van het gemeentelijk sociaal-maatschappelijk beleid zoveel mogelijk mensen in de gemeente aan het werk hebben en houden. Het is daarom dat Gemeente Lelystad zich tot doel heeft gesteld om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te helpen om die afstand te verkleinen.

Deze afstand kan veroorzaakt worden door:

- lichamelijke of geestelijke beperkingen;
- culturele of etnische achtergronden;
- leeftijd, opleiding of geslacht.

Twee aspecten zijn van belang bij de sociaal-maatschappelijke doelstelling:

1. Voorbehouden opdrachten aan SW-bedrijven.

Op grond van de Aanbestedingswet 2012 kan Gemeente Lelystad, onder bepaalde voorwaarden, een overheidsopdracht plaatsen bij werkplaatsen met arbeidsongeschikten. De achtergrond van dit artikel is het sociale belang van het voorzien van sociale werkvoorzieningen van voldoende activiteiten en het feit dat sociale werkvoorzieningen veelal een achterstand hebben bij het verwerven van opdrachten ten opzichte van bedrijven zonder arbeidsgehandicapte medewerkers. Daar waar mogelijk en in voorkomend geval zal Gemeente Lelystad gebruik maken van deze mogelijkheid.

2. Sociale arbeid als aandachtspunt bij Contract Compliance.

In bepaalde gevallen is het mogelijk Contract compliance toe te passen bij aanbestedingen. Geschikt hiervoor zijn overheidsopdrachten voor omvangrijke werken. Gemeente Lelystad zal bij dergelijke aanbestedingen in het bestek aandacht vragen voor dit onderwerp.

Het begrip “sociale arbeid” is in dit verband gebruikt als samenbundeling van:

- mensen uit Lelystad met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- jongeren voor leerwerkplaatsen;
- mensen met indicatie WSW;
- nieuwe Nederlanders;
- andere doelgroepen.

Het college van Gemeente Lelystad heeft de wens uitgesproken Social Return on Investment (SROI) zo breed mogelijk toe te passen bij aanbestedingen en opdrachten van Gemeente Lelystad ter versterking van de sociale infrastructuur. Dit geldt voor aanbestedingen van Werken, Diensten en Leveringen. De opdracht daarbij is, om bij opdrachten met een opdrachtwaarde > € 200.000,00, in principe 5% van de totale opdrachtsom te besteden aan SROI. Daar waar aantoonbaar is dat een SROI van 5% buitenproportioneel is zal er, in onderling overleg tussen Gemeente Lelystad en Opdrachtnemer naar een voor alle partijen acceptabel oplossing worden gezocht.

Naast het creëren van reguliere arbeidsplekken en (betaalde) stageplekken, leerwerkplekken en werkervaringsplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, kan SROI ook worden ingezet om werkzaamheden die momenteel bij Opdrachtnemer blijven liggen door uitkeringsgerechtigden te laten oppakken of om potentiële nieuwe werknemers binnen het bedrijf zelf door Opdrachtnemer naar eigen voorkeur te laten opleiden. SROI biedt ook de ruimte voor de inzet van interne en externe opleidingen en voor inzet van begeleiding op de werkvloer. In hoofdstuk 5.1 is een en ander verder uitgewerkt.

De invulling van de SROI staat los van overige - wettelijke - regelingen zoals garantiebannen of andere door Opdrachtnemer reeds ingevulde SROI-verplichtingen.

5.1 *Waardebepaling SROI: de Legoblokken*

Gemeente Lelystad heeft gekozen voor een transparante waardebepaling in de vorm van een maatwerk "Legoblokken"-structuur. Hierbij wordt voor de invulling van de SROI-verplichting niet gewerkt met de brutoloonkosten van een kandidaat, maar wordt er gewerkt met een nieuw concept: "inspanningswaarde". Alle kosten met betrekking tot de in te zetten kandidaten zoals loon-, opleidings-, begeleidings- en reiskosten zijn inbegrepen in de genoemde inspanningswaardes in de tabel. De waardebepaling bestaat dus niet uit een opsomming van de hiervoor genoemde daadwerkelijke gemaakte kosten maar uit de waarde die de inspanning vertegenwoordigt. Er vindt dus geen verdere vergoeding plaats. Extra kosten voor de inzet van kandidaten bovenop de gemaakte loonkosten zijn voor rekening van Opdrachtnemer.

De inspanningswaarde per uitkeringsgroep is gebaseerd op de afstand van een kandidaat tot de arbeidsmarkt en de geschatte inspanning die nodig is om een kandidaat uit een uitkeringsgroep te kunnen plaatsen op de arbeidsmarkt. Deze inspanningswaarde is de gerealiseerde waarde van de SROI-opdracht.

De in de tabel genoemde inspanningswaardes zijn gebaseerd op een fulltime jaarcontract. Uitgangspunt voor een fulltime jaarcontract is 1.560 uur. Bij inzet van een deeltijdcontract of een contract met een kortere looptijd dan een jaar zal de gerealiseerde inspanningswaarde naar rato worden verrekend.

Binnen dit concept kan Opdrachtnemer zelf, in samenspraak met en ondersteund door Werkbedrijf Lelystad, verschillende SROI-inspanningen combineren in een voor hem optimale mix. Opdrachtnemer weet vooraf direct welke waarde aan de verschillende inspanningen wordt toegekend. De SROI hoeft niet per se binnen de betreffende opdracht of het aangenomen werk te worden gerealiseerd. Deze kan ook op een andere locatie binnen het bedrijf of bij een toeleverancier worden gerealiseerd. Wel dient de SROI ingevuld te worden met in principe Lelystadse cliënten, passend binnen de SROI-tabel zoals opgenomen in hoofdstuk 5.2.

Door deze vorm van maatwerk aan te bieden kan Gemeente Lelystad SROI veel beter inpassen in zijn of haar bedrijfsvoering, waarmee sociaal en economisch rendement meer in balans kunnen worden gebracht.

Per uitkeringsgroep kan het zijn dat Opdrachtnemer aanvullend aanspraak kan maken op (landelijke) subsidies of financiële voordelen zoals WVA-korting bij inzet van opleidingen of premiekorting voor kandidaten boven de 50 jaar. De contactpersoon binnen Werkbedrijf Lelystad kan hier verdere informatie over verstrekken. Als de opdrachtnemer een beroep doet op de gemeentelijke subsidieregeling, te weten de Werkgeverbijdrage Lelystad dan wordt de hoogte van de subsidie in mindering gebracht op de gestelde SROI-waarde.

Afhankelijk van marktomstandigheden en/of politieke besluitvorming kunnen bovenstaande bedragen worden aangepast. Deze aanpassingen kunnen echter nooit consequenties hebben voor reeds lopende SROI-afspraken.

Opdrachtnemer legt verantwoording af richting Werkbedrijf Lelystad van Gemeente Lelystad. Bij afloop van de opdracht dient aan deze verplichting voldaan te zijn. Werkbedrijf Lelystad voert hierop de controle uit.

5.2 SROI-tabel

Werkzoekende/ leerling	Bijzonderheden	Waarde jaarbasis fulltime	Meetperiode
Participatiewet	Geen arbeidsbeperking Korter dan 2 jaren	€ 30.000,00	2 jaren
Participatiewet	Geen arbeidsbeperking Langer dan 2 jaren	€ 40.000,00	2 jaren
Participatiewet/WSW	Garantiebaan/ garantiebaan	€ 30.000,00	Duur indicatie banenafpraak
WW	Uitkeringsduur n.v.t.	€ 15.000,00	1 jaar
WAO/WIA	Uitkeringsduur n.v.t.	€ 30.000,00	3 jaren
Stage MBO/BOL	Naar rato in weken	€ 10.000,00	Duur stage
BBL		€ 15.000,00	Duur opleiding
Leerling Pro/VSO	In dienstneming	€ 30.000,00	Duur indicatie banenafpraak
Werkervaringsbaan (web)	Naar rato	€ 6.000,00	1 jaar
Verloningsbaan	Naar rato	€ 6.000,00	1 jaar
Tegenprestatie PW		€ 2.000,00	6 maanden
Inkoop/sponsoring/detachering	Betaalde rekeningen aan Concern voor Werk	P.M.	
Overige social return trajecten	Per dagdeel 4 uur € 500,00	P.M.	
Traject arbeidsfit. maken	Overdracht Werkbedrijf	€ 5.000,00	

Een voorbeeld:

De gefactureerde jaarlijkse omzet binnen de opdracht is bijvoorbeeld € 300.000,00, SROI 5% hiervan is € 15.000,00.

Opdrachtnemer kan voor dit bedrag een “WW” voor een jaar voltijd aan het werk zetten of een “WAO/WIA” een half jaar voltijd aan het werk zetten om te voldoen aan de SROI-verplichting binnen de overeenkomst.

5.3 Richtlijnen Gemeente Lelystad voor invulling van SROI

Gemeente Lelystad heeft, om een goede invulling van de SROI te waarborgen, een aantal Richtlijnen opgesteld. Onderstaand zijn deze neergelegd:

1. Het SROI-bedrag wordt in overleg tussen Gemeente Lelystad en Opdrachtnemer overeengekomen.
2. Opdrachtnemer is verplicht het in de aanbesteding afgesproken percentage van de gefactureerde omzet aan te wenden voor SROI-inspanningen;
3. Werkbedrijf adviseert en faciliteert Opdrachtnemer bij de invulling van SROI. Opdrachtnemer levert aan Werkbedrijf Lelystad een Afsprakennotitie met betrekking tot de SROI-verplichting. Basis voor dit plan is het in de aanbesteding afgesproken percentage van de gefactureerde omzet. Voor het bepalen van de waarde van de inspanningen wordt bovenstaande SROI-tabel gehanteerd;
4. De Afsprakennotitie dient te worden goedgekeurd door Werkbedrijf Lelystad;
5. Werkbedrijf Lelystad zal zich inspannen om kandidaten aan Opdrachtnemer te leveren.

Deze inspanning doet niets af aan de verantwoordelijkheid van Opdrachtnemer om binnen de Afsprakennotitie aan de SROI-verplichting te voldoen;

6. De definitieve afrekening het afgesproken percentage van de gefactureerde omzet geschiedt jaarlijks en/of aan het einde van de looptijd van de overeenkomst;
7. Binnen 2 maanden na afloop van de overeenkomst levert Opdrachtnemer aan Werkbedrijf Lelystad een eindrapportage aan met de bewijsstukken van de inzet van het personeel conform de Afsprakennotitie;
8. Werkbedrijf Lelystad heeft de bevoegdheid de rapportages te verifiëren. Opdrachtnemer verleent daartoe zijn volledige medewerking. De eventuele kosten voortvloeiend uit deze medewerking kunnen niet bij Gemeente Lelystad verhaald worden;
9. Werkbedrijf Lelystad is bevoegd om inspanningen die niet in het goedgekeurde Plan van Aanpak zijn opgenomen, niet mee te rekenen in het kader van de SROI-verplichting. De bewijslast van goedkeuring berust bij Opdrachtnemer;
10. Indien Opdrachtnemer zijn verplichtingen aangaande SROI conform deze aanbesteding niet of niet volledig nakomt, betaalt Opdrachtnemer het resterende bedrag dat aan SROI had moeten worden besteed, aan Gemeente Lelystad. Deze betaling kan plaatsvinden door verrekening of creditnota's;
11. Indien Opdrachtnemer werkt met onderaannemers blijft de Opdrachtnemer hoofdelijk aansprakelijk voor deze SROI-verplichting;
12. Definitieve waardebeoordeling van de grondslag en invulling van de SROI zal in overleg met en goedkeuring van Opdrachtnemer worden vastgesteld.
13. In voorkomend geval kan er altijd contact worden opgenomen met uw contactpersoon bij Gemeente Lelystad.